

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

LEGE

PRIVIND INSTITUIREA UNUI REGIM JURIDIC DISTINCT ȘI TEMEINIC FUNDAMENTAT PENTRU CATEGORIILE DIFERITE DE DREPTURI BĂNEȘTI CUVENITE VICTIMELOR REGIMULUI TOTALITAR COMUNIST

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. (1) Statul român recunoaște că regimul totalitar comunist din România s-a făcut vinovat de crime imprescriptibile împotriva umanității, săvârșite împotriva cetățenilor români.

(2) Statul român recunoaște că persoanele, care au suferit condamnări cu caracter politic sau au făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, precum și membrii familiilor lor, sunt *victime ale regimului totalitar comunist*, și au fost supuse unui regim de exterminare programată, unei represiuni criminale și unui genocid social, așa cum s-a constatat prin Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

(3) Negarea crimelor comunismului și a existenței victimelor regimului totalitar comunist este interzisă.

Art. 2. (1) Victimelor regimului totalitar comunist le sunt garantate în mod distinct și independent următoarele categorii de drepturi bănești: despăgubiri pentru prejudiciile materiale cauzate; compensații bănești pentru prejudiciile morale suferite; indemnizații de securitate socială și alte drepturi.

(2) Despăgubirile pentru prejudiciile materiale sunt destinate să repare prejudiciile materiale ale victimelor, fiind reglementate de art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 221/2009.

(3) Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale sunt menite, în principal, să aline suferințele morale deosebite și de durată ale victimelor, iar, în plan secundar, să ofere o satisfacție morală acestora.

(4) Drepturile de securitate socială cuprind indemnizațiile lunare, gratuitățile la medicamente și asistență medicală, scutirile de la plata anumitor taxe și alte asemenea drepturi expres reglementate de lege în favoarea victimelor.

(5) Este interzisă interzisă diminuarea oricăroră dintre aceste drepturi, pe considerentul exercitării lor concomitente, deoarece scopurile pentru care acestea au fost recunoscute sunt distincte.

Art. 3. (1) Statul își asumă răspunderea pentru prejudiciile morale cauzate prin condamnările cu caracter politic pronunțate de justiția statului totalitar comunist, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, condamnări pe care le declară vădit nedrepte, recunoscând dreptul victimelor condamnărilor politice, precum și familiilor acestora, la compensații bănești pentru toate daunele morale cauzate datorită acestor condamnări.

(2) Statul își asumă răspunderea pentru prejudiciile morale cauzate prin măsurile administrative cu caracter politic dispuse de autoritățile statului totalitar comunist, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, măsuri pe care le declară vădit abuzive, recunoscând dreptul victimelor măsurilor administrative politice, precum și familiilor acestora, la compensații bănești pentru toate daunele morale cauzate datorită acestor măsuri.

(3) Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale suferite de victimele regimului totalitar comunist se impun a fi acordate în mod necesar și urgent, în scopul primordial de a alina suferințele profunde și de durată rezultate din încălcarea gravă a celor mai importante drepturi subiective nepatrimoniale ale victimelor, reprezentând valori fundamentale care definesc însăși personalitatea umană, precum: dreptul la libertate fizică; dreptul de a nu fi supus la tortură, tratamente inumane și degradante; dreptul la integritate fizică și la sănătate; dreptul la demnitate, onoare, reputație; dreptul la libertatea de conștiință; dreptul la

viața de familie; dreptul de a nu fi supus la muncă forțată; dreptul la liberă circulație; dreptul de a nu fi discriminat pe criterii politice; dreptul la viață privată și secretul corespondenței.

(4) Aceste compensații bănești pentru prejudiciile morale îndeplinesc o funcție principală compensatorie pentru suferințele deosebite și de lungă durată ale victimelor, funcție manifestată prin contribuirea: la îndreptarea răului ce le-a fost făcut, la ușurarea și micșorarea efectelor negative ale suferințelor, la ajutorul pentru consolarea și apropierea spre o stare minim echilibru și normalitate a victimelor. Aceste compensații bănești nu se confundă cu măsurile legale nepatrimoniale ce au ca scop exclusiv oferirea doar a unei satisfacții morale, pur declarative, cum sunt anularea simbolică a condamnărilor politice executate sau recunoașterea calității onorifice de luptător în rezistența anticomunistă.

(5) Statul recunoaște că aceste compensații bănești, pentru prejudiciile morale cauzate datorită condamnărilor cu caracter politic și măsurilor administrative cu caracter politic, nu pot fi mai mici decât compensațiile de aceeași natură recunoscute de legislația în vigoare pentru persoanele condamnate pe nedrept, cele care au fost lipsite de libertate în mod nedrept, cele care au fost supuse la tortură și tratamente inumane, cele care au fost supuse unui regim de exterminare programată și unui genocid social, respectiv cele care au făcut obiectul unor măsuri administrative prin abuz de putere.

Art. 4. (1) Indemnizațiile lunare reglementate de prevederile art. 4 și art. 5 din Decretul – Lege nr. 118/1990 constituie în mod exclusiv drepturi de securitate socială, acordate în scopul ocrotirii sociale a victimelor regimului totalitar comunist, care, datorită persecuțiilor politice, vădit nedrepte, au fost private de libertate, iar ulterior, au fost grav discriminate social și profesional, ceea ce a avut ca efect limitarea și restrângerea majoră a veniturilor materiale ale acestora și ale familiilor lor, timp îndelungat, în toată perioada comunistă. De asemenea, se are în vedere faptul că deținuții politici au depus muncă forțată perioade îndelungate, în condiții deosebit de grele, pentru care nu au fost niciodată remunerați, iar statul a profitat de munca acestora.

(2) Indemnizațiile prevăzute de dispozițiile Decretului – Lege nr. 118/1990 nu constituie compensații bănești pentru daune morale, fiind

acordate prin decizii ale organelor județene de specialitate ale Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale și sunt suportate de la bugetul de stat, prin bugetul acestui minister. Plata acestor indemnizații se efectuează de casele județene de pensii.

Art. 5. Legea nr. 221/2009 se modifică și se completează după cum urmează:

1. După alineatul (1) al art.2 se introduce alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) Ca urmare a înlăturării tuturor efectelor hotărârilor judecătorești de condamnare cu caracter politic, se naște dreptul la compensații bănești pentru daune morale și la despăgubiri pentru prejudiciile materiale în favoarea victimelor regimului totalitar comunist sau a moștenitorilor acestora. Acest drept la compensații și despăgubiri se consideră transmis de drept moștenitorilor - soțul sau descendenții până la gradul al doilea, ai titularilor decedați înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi”.

2. Alineatul 1 al art. 5 va avea următorul cuprins:

„(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, moștenitorii acesteia - soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv, pot solicita instanței competente, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:”.

3. Litera a) a art. 5 alin. (1) va avea următorul cuprins:

„ a) acordarea de compensații bănești pentru prejudiciile morale cauzate datorită detenției politice personale, a soțului sau a ascendentului, ori datorită măsurii administrative cu caracter politic, personale, a soțului sau a ascendentului, constând într-o sumă egală cu echivalentul a 300 de euro pentru fiecare zi de condamnare, respectiv cu echivalentul a 200 de euro pentru fiecare zi de măsură administrativă. Compensația totală nu poate depăși 400.000 de euro”.

4. După litera a) a art. 5 alin. (1) se introduce litera a 1), cu următorul cuprins:

„ a ¹) acordarea de compensații bănești pentru prejudiciile morale cauzate datorită condamnării politice, după eliberarea din detenție sau

după încetarea măsurii administrative, în urma persecuțiilor politice subsecvente, respectiv pentru prejudiciile morale cauzate moștenitorilor datorită decesului în detenție. Aceste compensații bănești se apreciază, în echitate, de către instanțele judecătorești competente, conform normelor și principiilor aplicabile ocrotirii victimelor faptelor ilicite, proporțional cu gravitatea și numărul suferințelor cauzate, fără a se depăși limita unei sume rezonabile”.

5. La art.5 se introduce alin. (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cauzele, care au ca obiect acordarea drepturilor prevăzute la alin. (1), inclusiv căile legale de atac, se judecă de urgență și cu precădere, termenele de judecată neputând fi mai mari de 14 zile. Hotărârile motivate se comunică părților în termen de cel mult 14 zile de la pronunțare”.

6. La art.5 se introduce alin. (1²) cu următorul cuprins:

„ (1²) Reclamanții, din cauzele care au ca obiect acordarea drepturilor prevăzute la alin. (1), nu sunt obligate să facă dovada cu martori a faptelor notorii, precum sunt cele reținute în Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

7. Alineatul 2 al art. 5 va avea următorul cuprins:

„(2) Hotărârile pronunțate de tribunale, în temeiul alin. (1), sunt supuse apelului, la curțile de apel. Înalta Curte de Casație și Justiție va soluționa recursurile împotriva hotărârilor curților de apel, asigurând unificarea practicii judiciare în materie și verificând caracterul echitabil al compensațiilor acordate. În această materie, în cazul desființării sau casării hotărârii, instanța de control va rejudeca cauza, nefiind permisă trimiterea cauzei spre rejudecare”.

8. La art.5 se introduce alin. (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Hotărârile judecătorești pronunțate sunt puse în executare cu celeritate de Ministerul Finanțelor Publice, prin direcțiile sale județene. Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale sunt suportate din fondurile privind despăgubirile civile datorate de Statul român, în baza hotărârilor judecătorești”.

Art. 6. Prevederile art. XIII din Legea nr. 202/2010 se abrogă.

Art. 7. Decretul – Lege nr. 118/1990 se completează prin introducerea art. 16, cu următorul cuprins:

„Art. 16. (1) Indemnizațiile reglementate de prezentul decret-lege constituie drepturi de securitate socială, stabilite de organele județene competente ale Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale și sunt suportate de la bugetul de stat, prin bugetul acestui minister. Plata acestor indemnizații se efectuează de casele județene de pensii.

(2) Aceste indemnizații sunt acordate în scopul ocrotirii sociale a victimelor regimului totalitar comunist, care, datorită persecuțiilor politice, vădit nedrepte, au fost private de libertate, iar ulterior, au fost grav discriminate social și profesional, ceea ce a avut ca efect limitarea și restrângerea majoră a veniturilor materiale ale acestora și ale familiilor lor, timp îndelungat, în toată perioada comunistă. De asemenea, se are în vedere faptul că deținuții politici au depus muncă forțată perioade îndelungate, în condiții deosebit de grele, pentru care nu au fost niciodată remunerați, iar statul a profitat de munca acestora.

(3) Este interzisă luarea în considerare a acestor drepturi de securitate socială în scopul diminuării altor drepturi bănești recunoscute distinct prin lege titularilor, precum dreptul la compensațiile bănești pentru prejudicii morale, cuvenite victimelor regimului totalitar comunist”.

Art. 8. Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România va fi publicat în Monitorul Oficial al României, partea a III-a, prin grija Președinției României.

Art. 9. Legea nr. 221/2009 se va republica, dându-se textelor numerotarea corespunzătoare rezultată în urma prezentelor modificări și completări.